

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА
ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

V Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ»

07 травня 2026 року

м. Херсон (м. Кропивницький)

2026

УДК: 640.4

Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: зб. матеріалів V Всеукр. наук. – практ. конф. (Херсон-Кропивницький, 07 травня 2026 р.) / за ред. PhD з економіки Алещенко Л.О. Херсон-Кропивницький: ХДАЕУ, 2026. 251 с.

У матеріалах конференції розглянуто економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей в умовах світової економічної кризи. Досліджено менеджмент підприємств індустрії гостинності в умовах світової фінансової кризи: виклики й можливості, сильні та слабкі сторони. Висвітлено інноваційні технології та менеджмент якості продукції та послуг готельно-ресторанного, туристичного та рекреаційного бізнесу. Визначено сучасні тренди розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму та готельно-ресторанного бізнесу в Україні та світі. Проаналізовано заходи щодо удосконалення маркетингового комплексу підприємств індустрії гостинності.

Призначено для науково-педагогічних працівників, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, представників органів влади, громадських організацій та підприємств.

Матеріали доповідей друкуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їхній зміст, достовірність наведених фактів, посилань тощо.

**© Херсонський державний аграрно-економічний університет,
Уманський національний університет,
Бердянський державний педагогічний університет,
Поліський національний університет,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».**

Лисак Оксана Іванівна АДАПТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ ДО ЗМІН СПОЖИВЧОЇ ПОВЕДІНКИ В УКРАЇНІ	43
Павлюк Світлана Іванівна СТАЛІЙ РОЗВИТОК КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	47
Полянниця Єлизавета Юріївна, Красномовець Вікторія Анатоліївна ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ПІДХОДУ В ГОТЕЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	52
Стрікаленко Тетяна Василівна ЕКОЛОГО-ГІГІЄНІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМАЛЬНИХ ВОД В КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСАХ	55
Шейко Юлія Олександрівна, Христінчик Дарина Володимирівна ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ СЕРВІСУ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	61
Хазов Василь Олегович ЯКІСТЬ ПОСЛУГ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	65
Чвертко Людмила Андріївна ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ ТУРИСТИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	69
СЕКЦІЯ 2. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОВОЄННОГО СТАНУ	71
Барвінок Наталія Володимирівна КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ	72
Бездольна Марія Сергіївна, Павлюк Світлана Іванівна ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ ВІЗОВОГО РЕЖИМУ ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	76
Дуга Вікторія Олександрівна АГРОТУРИЗМ ЯК ПРОСТІР ВІДНОВЛЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	78
Завідна Людмила Дмитрівна, Леміш Катерина Михайлівна ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	82

Дуга Вікторія Олександрівна

старший викладач

Херсонський державний аграрно-економічний університет

м. Херсон (м. Кропивницький)

АГРОТУРИЗМ ЯК ПРОСТІР ВІДНОВЛЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

У сучасних умовах розвитку України особливої актуальності набуває проблема відновлення людського потенціалу, який зазнав значного психологічного, емоційного та соціального навантаження внаслідок війни. Тривалий стрес, вимушене переміщення населення, інформаційне перевантаження та порушення звичного способу життя формують стійкий запит на нові підходи до організації рекреації, психоемоційного відновлення та соціальної інтеграції. У цьому контексті аграрний туризм поступово трансформується з традиційної форми сільського відпочинку у багатофункціональний простір відновлення людини, який поєднує природне середовище, соціальну взаємодію та елементи рекреаційно-терапевтичних практик. Дослідження останніх років підтверджують, що перебування у природному середовищі сприяє зниженню рівня стресу, нормалізації психоемоційного стану та відновленню когнітивних ресурсів людини [2; 3].

Попри значну увагу до економічних аспектів агротуризму, його рекреаційно-відновлювальний потенціал залишається недостатньо дослідженим, особливо в умовах війни та перспектив повоєнної відбудови України [5].

Метою дослідження є визначення ролі агротуризму як багатофункціонального середовища відновлення та соціальної інтеграції людського потенціалу України в умовах війни.

Сучасний аграрний туризм дедалі частіше розглядається як простір психологічного відновлення та соціальної адаптації. У кризових умовах війни особливо важливою стає можливість відновлення внутрішньої рівноваги через зміну середовища та ритму життя. *Емоційне відновлення* забезпечується через безпосередній контакт із природою, взаємодію з тваринами та участь у сільськогосподарській діяльності. Наприклад, догляд за кіньми, козами або домашніми тваринами сприяє зниженню рівня тривожності, формує відчуття довіри та безпеки. *Фізичне відновлення* пов'язане з активністю на свіжому повітрі: прогулянками, садівництвом, фермерськими роботами, збиранням урожаю. Такі види діяльності:

- покращують сон і якість відпочинку;
- зменшують прояви хронічної втоми;
- сприяють природному відновленню опорно-рухового апарату;
- активізують загальний тонус організму.

У цьому контексті важливим напрямом є садівнича терапія (*hortitherapy*), яка передбачає взаємодію людини з рослинним середовищем. У практиці агротуристичних господарств це реалізується через догляд за садами, теплицями, сезонні роботи та збирання врожаю. Такі практики формують ефект психологічного «заземлення» та стабілізації емоційного стану [3].

Важливу роль відіграє також терапевтична взаємодія з тваринами (*animal-assisted experience*), яка допомагає зменшити психоемоційне напруження та відновити внутрішнє відчуття безпеки.

Сучасний агротуризм виходить за межі класичної рекреації та формує нові моделі поведінки людини в природному середовищі.

Концепція *farm-to-table* (від ферми до столу) реалізується через залучення туристів до збору, приготування та споживання локальних продуктів. Наприклад, приготування сиру, випікання хліба чи збір ягід стають частиною туристичного досвіду, що формує цінність локальної культури та праці.

Концепція *slow living* (уповільнений спосіб життя) сприяє зниженню темпу життя та інформаційного навантаження. Перебування у сільському середовищі навіть протягом кількох днів дозволяє відновити концентрацію, знизити тривожність та покращити психоемоційний стан.

Цифрова детоксикація (*digital detox* – обмеження цифрового навантаження) сприяє:

- зменшенню залежності від гаджетів;
- покращенню якості сну;
- відновленню здатності до концентрації;
- зниженню когнітивного перевантаження.

Агротуризм виконує також важливу соціальну функцію, оскільки формує середовище взаємодії між людьми. У сімейних агротуристичних господарствах відбувається спільна участь у побутових і туристичних процесах, що зміцнює сімейні зв'язки та формує культуру взаємопідтримки [6]. Особливо важливим є розвиток жіночого підприємництва у сфері агротуризму. У багатьох громадах саме жінки є ініціаторами створення садиб, міні-ферм і локальних туристичних проєктів, що сприяє економічній самостійності, розвитку малого бізнесу, соціальній активізації сільських територій [4].

З економічної точки зору агротуризм виконує функцію диверсифікації доходів сільських територій. Господарства отримують додаткові джерела доходу від проживання туристів, екскурсій, гастрономічних послуг, майстер-класів. Це підвищує фінансову стійкість домогосподарств та сприяє розвитку локальної економіки [5].

В умовах війни та майбутнього повоєнного відновлення України агротуризм набуває стратегічного значення як інструмент:

- психологічного відновлення населення;
- соціальної інтеграції внутрішньо переміщених осіб;
- підтримки ветеранів;
- економічного розвитку сільських територій.

Його потенціал полягає у здатності створювати «простори відновлення», де людина повертається до стабільного емоційного стану через природне середовище та соціальну взаємодію [5].

Отже, агротуризм є не лише формою відпочинку, а багатофункціональним середовищем відновлення людини. Він забезпечує поєднання фізичного, емоційного та соціального відновлення через природне середовище, прості види діяльності та соціальну взаємодію. Його унікальність полягає у здатності одночасно підтримувати психоемоційний стан людини, сприяти соціальній інтеграції та формувати економічну стійкість сільських територій України.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на комплексне вивчення агротуризму як інструменту відновлення людського потенціалу в умовах війни та повоєнної трансформації України. Зокрема, актуальними залишаються питання оцінки впливу агротуристичних практик на психоемоційний стан різних соціальних груп населення, ефективності садівничої та тваринної терапії, а також ролі сімейних і громадських форм участі у процесах відновлення. Окремого наукового опрацювання потребує інтеграція агротуризму у систему соціальної підтримки ветеранів війни та внутрішньо переміщених осіб. Важливим напрямом є дослідження цифрових технологій у розвитку агротуризму та їх впливу на баланс між цифровим середовищем і природною рекреацією.

Практична цінність цих досліджень полягає у можливості створення науково обґрунтованих рекреаційно-реабілітаційних програм на базі агротуристичних господарств. У кінцевому результаті це сприятиме підвищенню ефективності відновлення психоемоційного стану населення, зменшенню наслідків хронічного стресу, спричиненого війною, а також посиленню соціальної інтеграції вразливих груп населення. Важливим наслідком впровадження таких підходів стане розвиток сталих моделей зайнятості у сільських територіях, що, у свою чергу, підвищить їхню економічну стійкість і соціальну життєздатність. У більш широкій перспективі це дозволить сформувавши агротуризм як один із елементів національної системи відновлення людського капіталу України.

Список літератури

1. Гапак Н. М., Сігеті Е. М. Агротуризм в Україні: виклики і перспективи. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2025. № 1(65). С. 87-95.
2. Lane B. *Rural Tourism and Rural Development*. Routledge, 2022.
3. Околович І. Напрями забезпечення сталості сільського туризму в Україні. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2022. Vol. 6, No.4 <https://doi.org/10.51599/is.2022.06.04.01>

4. Дуга В. О. Агротуризм як напрям розв'язання проблеми жіночої зайнятості на селі. *Україна: аспекти праці*. 2017. № 1-2. С. 23-31.

5. Дуга В. О. Напрями повоєнного відновлення вітчизняного агротуризму. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-129>

6. Дуга В. О. Фактор сім'ї в розвитку агротуризму. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 24. С. 115-121.